תוס'. רב פפא דלא ניחא ליה ליהודה למיעל: **וכ"ש מכרת לנרפא**. והכא מיעבורי מחסנתא הוא שזה כותב לבתו מה שהיה לו להורים לבניו: **דת"ר יוחנן**. לעיל [נג:] שיקפוץ מדם ויתן לבתו וליף לה מקרא: **לעשוייה נמי**. בתמיה: **מעלאי דידי הויינו עשוי**. כניסתי עמך זהו עשוי שירדה לפסוק בשביל כבודי: **לאפייה**. רב פפא ליהודה בדברים ועל: **סבר ליה**. אבל קורלה הוי דשמיק יהודה מרתא רתא שמין הנדוניא הוגמת בעיניו: **לי מינאי דידי**. אם נטלת ממני עלה: **או אין לה**. מי אמרינן כיון דמכרה לבעלה פקעה לה תורת ירושת אביה מלהורים נדוניא שלו לבני בתו שהרי מכרתה ואין כל הירושה באה מעכשיו אלא מכח הבעל ויחלקו כל בניו בשוה בני ז' נשיו: **ומיבעי לך מוחלת**. שהוא דבר מצוי מן המכר ואי משום דלא מטא למכור לילדה מכל מקום פקעה זכותה בחייה: **השתא מוכרת מבעיא לי**. כלומר מי סברת דמשום הנלה למטא לילדה כתובת בנין דכרין, אלא בני הכהרה נוטלין כתובה ממן והשתא מוקמין בשוה (ביבמות צא.). **לא אונן**. אין מינות מל עניו לנשוא מלוה קדשים (ב"מ יח.) אם מתה היו נלקר בקדשים מממת מינות (סנהדרין כח:). **ולא מיטמא לה**. אם כהן הוא דכתיב כי אם לעמו, והייט מאמו, והאי לאו אמרו הוא, דלא אלא כאו עדיין לידי קיבור בשר (ב"מ יח.). וכן היא **לא אונגת**. להיות אסורה בקדשים (יבמות כח:) אינה נאכרת בתינות מיתתו בקדשים (סנהדרין כח:). **ולא מיטמאה לו**. לאו משום כהונה קאמר, דאין בהנות מחכרות על הטומאה, דכתיב בני אהרן, אלא אינה זקוקה לטומאת לו, לא בהתת ולא ישראלית, שמשום להתעסק בשבוע מתי מלוה אתמורים בפרשה, דכתיב לא יטמא, ותניא לה יטמא ואפילו לאחיה ואחותה שאין להם אח, אלא משום דכתיב לא יטמא בעמיו בחלליו (ויקרא כא:). **ולא מיטמאה לה**. אם כהן הוא דלאו אחרו היא: **ולא מיטמאה לו**. אינה חייבת ליטמא לו ואע"פ שאסור להתעסק (ויקרא כא) דכתיב לה יטמא מלוה זו אינה מסח דלאו אחרו היא אבל אם רוצה היא ליטמא מוזהרת מליטמא אפילו בהנת דבני אהרן כתיב [שם] ולא בנות אהרן: **אינו יורשה**. נדוניית בית אביה לא תקון ירושת הבעל עד שתכנס לחופה או שתמסר לשלוחיו: **מת הוא**. בחייה: **גובה לכתובתה**. הנה בכתובה וקבורתה מתא בכתובתה דתניא לעיל [מז:] בנשואה תניא ותתא נדוניית בית אביה שהוא ירושה אבל הכא כיון דכי מתה אינו יורשה אף הוא לא נתייב לקוברה: **מאי טעמא**. דלמרינן כי מתה בחייו אין לה תביעת כתובה תקבר בשביל מנה מאתים שהוא יורש: **שאין אני קורא בה**. ובן היו כותבין בשטר כתובתה הלכך כל זמן שלא מת ולא מגרשה לא נשתעבד לה ולא יורש ממנה כלום: שקילא

השתא נמי אהדר ביי. מע"ג דהן הן דברים הנקנים בתמירה[ט] היינו היכא דעמדו וקדשו והכא כשהלה לחזור עדיין לא קדשו אי נמי הכא כגר קידשו [קודם] לכן ומ"ש כתב ולא תמרינן הן הן דברים הנקנים בתמירה אלא בשקידשו אחר כך:

ותבעי לך מוחלת. נראה לר"י לפרש דהוה לך למנקט בתייתך במוחלת דשכיח טפי כדפירש בקונטרס ומשק השתא מוכרת דלילכא למימר זוזי מנסוה אפילו אי מת בעלי ז"ם אומרים תנשא ותטול כתובה וז"ה אומרים תנשא ולא תטול כתובה כו' ל"ל ז"ם נב"ה והלא מספר כתובה נלמד שהרי כותב לה לכשתנשאי לאחר כו' ואע"ג דקתני התם חזרו ב"ה להורות כב"ש לא משום דלית להו מדרש כתובה הדרי בהו אלא משום דלית להו מדרש כתובה דהא הלכה כב"ש משום דמסתברא כמה תנאי דקיימי

חזייה דלא הוה ניחא ליה אמר ליה מאי דעתיך משום [ה]דאמר ליה שמואל לרב יהודה [ג]שיננא [א]לא תיהוי בעבורי אחסנתא אפילו מברא בישא לברא טבא דלא ידיעא מאי זרעא נפיק מיניה וכל שכן מברא לברתא האי נמי תקנתא דרבנן היא דאמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי אמר ליה [ב]ה"מ מדעתיה לעשוייה נמי א"ל אטו מי קאמינא לך דעול ועשייה עול ולא תעשייה קאמינא אמר ליה מעלאי דידי הוינו עשייה אכפייה [ג]ועול אישתיק ויתיב סבר [ו] ההוא מירתח רתח כתביה לכל מאי דהוה ליה לסוף אמר ליה השתא נמי לא מישתעי מר חיי דמר לא שביקי מידי לנפשאי אמר ליה אי מינאי דידי אפי' האי נמי דכתבת לא ניחא לי א"ל השתא נמי אהדר בי א"ל שוייה נפשך הדרנא לא קאמינא בעא מיניה רב יימר סבא מרב נחמן מכרה כתובתה לבעלה יש לה כתובת בנין דכרין או אין לה כתובת בנין דכרין א"ל רבא ותבעי לך מוחלת אמר ליה השתא מוכרת קמיבעיא לי דאע"ג דאיכא למימר זוזי אנסוה דאמינא כמאן דקא [ז]מחו לה מאה עוכלי בעוכלא מוחלת מיבעיא אמר רבא פשיטא לי [ג]מוכרת כתובתה לאחרים יש לה כתובת בנין דכרין מאי טעמא זוזי אנסוה [ד]מוחלת כתובתה לבעלה אין לה כתובת בנין דכרין מאי טעמא אחולי אחילתא בעי רבא [ט]מוכרת כתובתה לבעלה כמוכרת לאחרים דמי או כמוחלת לבעלה דמי בתר דבעיא הדר פשטא [ה]מוכרת כתובה לבעלה כמוכרת לאחרים דמי מתיב רב אידי בר אבין [ו]מתה אין יורשין של זה ואין יורשין של זה יורשין כתובתה והוינן בה [ז]כתובתה מאי עבידתה ואמר רב פפא [י]כתובת בנין דכרין ואמאי הכא נמי לימא יצר אנסה התם קנסא הוא דקנסוה רבנן יתיב רבין בר חנינא קמיה דרב חסדא ויתיב וקאמר משמיה דרבי אלעזר [ח]מוחלת כתובתה לבעלה אין לה מזונות אמר ליה אי לאו דקאמרת לי משמיה דגברא רבא הוה אמינא [א]משיב רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו יתיב ר"נ ועולא ואבימי בר רב פפי ויתיב רב חייא בר אמי גבייהו אתא ההוא גברא דשכיבא ארוסתו אמרי ליה זיל קבר או הב לה לכתובתה אמר להו רב חייא תנינא [ט]אשתו ארוסה לא אונן ולא מיטמא לה וכן היא לא אוננת ולא מיטמאה לו [י]מתה אינו יורשה [כ]מת הוא גובה כתובתה טעמא דמת הוא [ל]הא מתה היא אין לה כתובה מאי טעמא אמר רב הושעיא שאין אני קורא בה [ט]לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי כי אתא רבין אמר ריש לקיש ארוסה שמתה אין לה כתובה אמר להו אביי זילו אמרי ליה שקילא

מוקין נשוה: **ואמאי**. כיון דלמרינן כי מיסק לא מפסדא כתובת בנין דכרין: **נימא יבר מינסה**. שהיתה מתלוה לבעל: **קנסא**. משום דלא דייקא שפיר שמת בעלה מקמי דתיעסוק: **אין לה מזונות**. בלמלותה דתניא כתובה בכתובה: **או אין לה לכתובה**. דתקנו קבורתה מתת בתובתה וסבר למימר מתת מנה מתתים שתקנו לה חכמים: **תניא**. מי שוה שאין לאדוסה שמתה משפטו כתובה להיינו קבורה: **לא תונן**. ליתסר בקדשים: **ולא מיטמא לה**. אם כהן הוא דלאו אחרו היא: **ולא מיטמאה לו**. אינה חייבת ליטמא לו ואע"פ שמלוה להתעסק [י] **בשמה** מתי מלוה האמורים בפרשת כהניס (ויקרא כא) דכתיב לה יטמא מלוה זו אינה מסח דלאו אחרו היא אבל אם רוצה היא ליטמא מוזהרת מליטמא אפילו בהנת דבני אהרן כתיב [שם] ולא בנות אהרן[כ]: **אינו יורשה**. נדוניית בית אביה לא תקון ירושת הבעל עד שתכנס לחופה או שתמסר לשלוחיו: **מת הוא**. בחייה: **גובה לכתובתה**. הנה בכתובה וקבורתה מתת בכתובתה דתניא לעיל [מז:] בנשואה תניא ותתא נדוניית בית אביה שהוא ירושה אבל הכא כיון דכי מתה אינו יורשה אף הוא לא נתייב לקוברה: **מאי טעמא**. דלמרינן כי מתה בחייו אין לה תביעת כתובה תקבר בשביל מנה מאתים שהוא יורש: **שאין אני קורא בה**. ובן היו כותבין בשטר כתובתה הלכך כל זמן שלא מת ולא מגרשה לא נשתעבד לה ולא יורש ממנה כלום: שקילא

קטז א מיי' פ"ו מהל' מלוה ולוה הלכה יג סמג עשין נו טוש"ע מ"מ סי' רפד סעי' ג:

קיז ב מיי' פ"כ מהל' אישות הלכ' ג סמג לאוין עג טוש"ע אה"ע סי' עג סעיף ג:

קיח ג ד ה מיי' פ"ו סה"ל סמ"ג עשין נו טוש"ע אה"ע סי' קיג סעיף טו:

קיט ו ז מיי' פ"ו מהל' גירושין הלכה ז סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סי' ו סעיף טו:

קכ ח מיי' פ"ב מהל' אישות הלכה יט ופי"ז מהל' יבום הלכ' יט ופי"ח הלכ' כג סמג לאוין מג טוש"ע אה"ע סי' ג סעיף ט ופ' קה סעיף ד:

קכא ט מיי' פ"ב מהל' אבל הלכה ז סמג לאוין לה טוש"ע יו"ד סי' שנג סעיף ד ופ' שצד סעיף ד וטוש"ע אה"ע סי' מ סעיף ה:

קכב י מיי' פכ"ב מהל' אישות הלכה ב סמג עשין מז טוש"ע אה"ע סי' ל סעיף ו:

קכג כ מיי' פ"י סה"ל הלכה יג סמג עשין נה טוש"ע אה"ע סי' קיז סעיף ו:

תורה אור השלם

1. מֹשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תָמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ:
משלי יז יג

הגהות הב"ח

(ה) גמ' סבר איהו מירתח רתח:

תוספות רי"ד (המשך)

ולא כל הימנו של שמעון למחול דהא הכא זכותא דבני' היא ומשום דבעל לא אתני אלא בהדי אשה היא יכולה למחול. ודוקא כשלא אמר זכה בעבור פ' דזדאי זכה ההוא פ' ואין ליה כח לעכב בידו ולמחול דזכין לאדם שלא בפניו: בעי רבא מוכרת כתובתה לבעלה. פי' בטובת הנאה בדבר מועט שאם תמות בחייו יורשה ואם ימות הוא לא תגבה והרי לא מת ובא לידי ירושה כמוכרת לאחרים דמי. או כמוחלת לבעלה דמי מי אמרינן כמו שהיה יורשה מתחילה גם עתה יורשה שאין האשה מוכרת אלא אם תתאלמן או תתגרש אבל אם תמות בעלה יורשה הלכך כדקיימי קיימי ואית לה א"ד כיון שמכרה לו א"צ עכשיו ליורשה שאפילו אם היו יורשיה יורשים אותה הוה הוא זוכה בכל נכסי' אחרי שמכרה לו וכיון שא"צ לירושתה [אינו] מוריש לבניה כתובתה בתר דאיבעיא הדר פשטי' מוכרת כתובתה לבעלה כמוכרת לאחרים דמי. ודוקא תנאי דבנ"ד לית לה למוחלת כתובתה דאתי מכח כתובתה ור"ל כיון דמחלה אין לה ירושת בנ"ד. אבל תנאי דבנין נוקבין שאינו תלוי בכתובתה אלא תנאי בפ"ע הוא שהתנה עליה אע"פ שמחלה כתובתה תנאו קיים ואע"ג דאר"א לקמן מוחלת כתובתה אין לה מזונות דוקא מזונות דתלו בכתובתה שאינה ניתונית אלא עד שתגבה כתובתה וכיון דמחלה כתובתה כאילו גבאתה דמי ואין לה מזונות אבל מזונות הבנות דלא תלו בכתובתה קיים הוא: יתיב רבין ב"ח קמ' דר"ח ויתיב וקאמר משמיה דר"א מוחלת כתובתה לבעלה אין לה מזונות. פי' מן היתומים באלמנותה דכמאן דגביא לכתובתה דמיא הואיל ותנאי כתובה כתובתה ואמרי' לקמן דתובעת כתובתה מן היתומים א"ל מזונות: א"ל אי לאו דקאמרת לי משמיה דגברא רבא הוה אמינא לך משיב רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו יתיב ר"נ ועולא ואבימי בר פפי ויתיב ר"ח ב"א גבייהו אתא האי גברא דשכיב ארוסתו א"ל זיל קבר או הב לה כתובה. פי' שיש כתובה לארוסה א"ל ר"ח ב"א תנינא. פי' המורה ברייתא אני שונה דאיכא למשמע מינה שאינו חייב בקבורה של ארוסתו דתני ר"ח ב"א אשתו ארוסה לא אונן לאסור עצמו בקדשים. ואפילו במעשר הקל דכתיב לא אכלתי באוני ממנו. ואין אוננות אלא בלב ואין אוננות אלא יום א' כדגמרי' במועד קטן מואחריתה כיום מר ובשעה שמתו מוטל לפניו: ולא מטמא לה. פי' אם הוא כהן דכהן אינו מטמא אלא בז' מת מצוה האמורים בפ' כהנים ושארו היא א' מהן. דכתיב לה יטמא מצוה ואמרינן ביבמות שארו זו אשתו וארוסתו אינה שארו וכן היא לא אוננת ולא מיטמאה לו. פי' אם

מוסף רש"י

לא תיהוי בעבורי אחסנתא. מקום שמעביר הפה נמלה מן הכלאי לה, ופעילו להרמות לפחד ולמעט לפחד (דשב"ם ב"ב קלג:). **ואמר רב פפא כתובת בנין דכרין**. הכא לא שקלי יורשין לילה כתובת בנין דכרין, אלא בני הכהרה נוטלין כתובה ממן והשתא מוקמין בשוה (יבמות צא.). **לא אונן**. אין מינות מל עניו לנשוא מלוה קדשים (ב"מ יח.) אם מתה היו נלקר בקדשים מממת מינות (סנהדרין כח:). **ולא מיטמא לה**. אם כהן הוא דלאו אחרו היא. **ולא מיטמאה לו**. לאו משום כהונה קאמר, דאין בהנות מחכרות על הטומאה, דכתיב בני אהרן, אלא אינה זקוקה לטומאת לו, לא בהתת ולא ישראלית, שמשום להתעסק בשבוע מתי מלוה האמורים בפרשה, דכתיב לא יטמא, ותניא לה יטמא ואפילו לאחיה ואחותה שאין להם אח, אלא משום דכתיב לא יטמא בעמיו בחלליו (ויקרא כא:). **מת הוא גובה כתובתה**. וכלכתב לה מן המלוסין מימוקמא (יבמות כט: וסנהדרין כח: ועי' לקמן פט:).

תוספות רי"ד

שאין שם אלא שתי כתובות מצומצמות ושקלו נמי בנין דקמייתא כתובת בנ"ד כדי שיקפוץ ואמאי תנן לקמן בפ' מי שהי' נשוי [דף צא] דאם אין שם מותר דינר על שתי כתובות אינן נוטלין כתובת בנ"ד אלא חולקין אותה בשוה וילפינן להא מלתא מעיקר תקנתא דכתוב יתר על חולקיהן דעם אחוהון: במקום דמיעקרא נחלה דאורייתא לא תיקון רבנן. פי' במקום דמיעקרא נחלה דאורייתא משום נחלה דרבנן לא תיקון רבנן נחלה דידהו לעקור נחלת חלוקת שוה לגמרי שהוא מן התורה הלכך כי איכא מותר דינר שיחלקוה בשוה כנחלה שהוא מן התורה אז יטלו אלו כתובות אמן ואלו כתוב' אמן משום נחלה דרבנן ואי לא לא: אמר רבא פשיטא לי מוכרת כתובתה לאחרים יש להן כתובת בנין דכרין. מ"ט זוזי אנסוה. פי' היא מכרה כתובתה לאחרים בטובת הנאה שנותנים ממונם על הספק שאם תתאלמן או תתגרש יזכו הלקוחות בכתובתה אבל אם תמות היא בעלה יורשה והלכך יש לה כתובת בנ"ד שהרי הבעל יורשה והיא כשמכרה לא נסתלקה מכל תנאי כתובתה שלא נסתלקה בכל לב אלא זוזי אנסוה: מוחלת כתובתה לבעלה אין לה כתובת בנ"ד מאי טעמא אחולי אחילתא. פי' ואינה אנוסה ובכל לב נותנה לו ואין הבעל יורשה שיוריש עכשיו גם הוא לב"ד שכבר מחלה לו אפילו מחיים וא"צ עכשיו ליורשה הלכך אין לה כבנ"ד מכאן מוכח שראובן שאמר לשמעון קנה ממני בסודר שאתן ללוי חפץ פ' אם ירצה שמעון למחול מוחל (והרב אומר אם ירצה למחול א"י למחול ולהפסיד ללוי מה שקנה בשבילו ואינו דומה זה לזה ואין ללמוד זה מזה) ולא אמרינן זכותא דלוי הוא